

علوم و فنون ادبی ۱

۱- کدام یک از موارد زیر جزو ویژگی‌های شعر فارسی در قرن چهارم و نیمه اول قرن پنجم هجری نیست؟

(۱) آوردن ترکیب‌های تازه، استعاره‌های دلپذیر، تشبیهات گوناگون و به‌کارگیری انواع توصیف

(۲) سادگی فکر و روانی کلام

(۳) شاعر می‌کوشد تا فکر و خیال خود را همان‌گونه که به خاطرش می‌رسد، بیان کند

(۴) شاعران این عصر، بیشتر به واقعیت بیرونی نظر داشتند و مفاهیم ذهنی آنان فراتر از تعالیم کلی اخلاقی بود

۲- کدام گزینه ویژگی‌های شعری قرن چهارم و نیمه اول قرن پنجم را ندارد؟

(۱) نیلوفر کبود نگه کن میان آب / چون تیغ آبداده و یاقوت آبدار

(۲) نارنج چو دو کفه سیمین ترازو / هر دو ز زر سرخ طلای کرده (مالیدن، اندودن) برونسو

(۳) بلبل همی بخواند در شاخسار بید / سار از درخت سرو مر او را شده مجیب (جواب‌گو)

(۴) بی‌نیازی سرکشی می‌آورد، زان لطف حق / بندگان را مبتلا سازد به درد احتیاج

۳- چند مورد از بیت‌های زیر جزو شعر مدحی در قرن چهارم و نیمه اول قرن پنجم نیستند؟

(الف) رخس گلستانست و میگون لبانش / به گونه به اردیبهشت و به آذر

(ب) فروغ دولت او هم چو روز وقت زوال / مصاف لشکر او هم چو کوه وقت بهار

(ج) گه آن آراسته زلفش زره گردد گهی چنبر / گه آن پیراسته جعدش ببارد مشک و گه عنبر

(د) خوشا منزلا، خرما جایگاهها / که آنجاست آن سرو بالا رفیقا

(ه) قوام دین پیغمبر ملک محمود دین‌پرور / ملک فعل و ملک سیرت ملک سهم و ملک سیما

(۱) چهار (۲) سه (۳) دو (۴) یک

۴- متن زیر با توجه به ویژگی‌های آن، مربوط به چه کتابی می‌تواند باشد؟

«پس خدای عزوجل آدم را بیافرید، و از گل آفرید، و صورتی بی‌جان اوکنده، و بی‌جان هیچ چیز نباشد. پس خدای عزوجل جان را به آدم جفت

گردانید، و چون جان با او جفت گشت آن‌گه مردم گشت، و چون جان با او جفت نبود هیچ کار را به کار نیامد، هم‌چنان که چون مردم بمیرد هیچ

کار را به کار نیاید».

(۱) یادگار زریران (۲) شاهنامه ابومنصوری (۳) ترجمه تفسیر طبری (۴) هیچ‌کدام

۵- بیت کدام گزینه با متن زیر در یک دوره نگاشته نشده است؟

«و این ضحاک را اژدها به وی، از آن گفتندی که بر کتف او دو پاره گوشت بود بزرگ بر رسته دراز، و سر آن به کردار ماری بود و آن را به زیر

جامه اندر داشتی، و هرگاه که جامه از کتف برداشتی، خلق را به جادوی چنان نمودی که این دو اژدهاست و از این قبل، مردمان ازو بترسیدندی؛

و عرب او را ضحاک گفتند».

(۱) راز درون‌برده ز رندان مست پرس / کاین حال نیست زاهد عالی مقام را

(۲) هوا و راغ (دامنه کوه) تو گویی دو عالمند بزرگ / یکی پر از حرکات و دگر پر از تصویر

(۳) به سبزه درون لاله نو شکفته / عقیق است گویی به پیروزه اندر

(۴) هرآن‌گه که خشم آورد بخت شوم / کند سنگ خارا به کردار موم

۶- متن همه گزینه‌ها با توجه به محتوایشان، برگرفته از یک کتاب هستند به جز متن گزینه ..... .

(۱) پس داراب به پارس بر تخت نشست و آن شهر را داراب‌کرد نام کرد. و آن شهر امروز آبادان است، و آن داراب‌کرد و بنای پارس هم وی بنا کرده است.

(۲) پس نمود بر آن منظره بزرگ خویش شد تا بنگرد که آن آتش را پهنا و مقدار چه مایه است. چون بنگریست، ابراهیم را دید به میان آتش اندر به نماز

ایستاده و گرداگرد او گل و ریحان، خواست که هوش از وی بشود.

(۳) اما هرکاری را اندازه‌ای است. حکیمان چنین گفته‌اند که: شبان‌روزی بیست و چهار ساعت باشد چنان باید که ازین بیست و چهار ساعت دو بهر بیدار باشی و

بهری خفته.

(۴) چون اردشیر بمرد و هرمز بزرگ گشت و شاپور به ملک بنشست، و هرمز را به امیری خراسان فرستاد، هرمز به خراسان سپاه گرد کرد و لشکر بسیار. پس

مردمان حسد کردند به کار هرمز اندر و مر شاپور را گفتند هرمز همی سپاه گرد کند که بر تو بیرون آید و ملک از تو بستاند.

۷- کدام گزینه علامت هجاهای بیت زیر را به درست نشان می‌دهد؟

«در کار عشقم یار دل آگام از اسرار دل / غافل نیم از کار دل وز کار دنیا غافل»

(۱) -U-----U-----U-- (۲) -U-----U--U--

(۳) -----U---U---U-- (۴) -U---U---U---U--

۸- تعداد و نوع هجاهای بیت کدام گزینه با بیت زیر برابر نیست؟

«ساقی قدحی شراب در دست / آمد ز شراب‌خانه سرمست»

(۱) با عشق قرار درنگنجد / جز ناله زار درنگنجد

(۲) بشنو از نی چون حکایت می‌کند / از جدایی‌ها شکایت می‌کند

(۳) ای مرگ بیا و مردمی کن / این غم سر مردمی ندارد

(۴) آخر نظری به حال من کن / بنگر که چگونه بی‌توام زار

۹- علامت هجاهای کدام بیت در برابر آن درست نیامده است؟

(۱) آخر به چه گویم هست از خود خبرم چون نیست / وز بهر چه گویم نیست با وی نظرم چون هست: ---UU-----U---

(۲) محتاج قصه نیست گرت قصد خون ماست / چون رخت از آن توست به یغما چه حاجت است: -U-U---UU-U-U--

(۳) دلدار که گفتا به توام دل نگران است / گو می‌رسم اینک به سلامت نگران باش: ---UU---UU---UU--

(۴) اگر پوسیده گردد استخوانم / نگرده مهرت از جانم فراموش: ---U---U---U--

۱۰- علامت‌های هجاهای زیر با بیت‌های کدام گزینه هماهنگی دارد؟

(آ) ---U-U---UU-U-U (ب) -U---U---U---U--

(پ) --UU-U-U--UU-

۱) شیدا از آن شدم که نگارم چو ماه نو / ابرو نمود و جلوه‌گری کرد و رو بست

وقتی در آبی تا میان دستی و پای می‌زدم / اکنون همان پنداشتم دریای بی‌پایاب را

هرگز وجود حاضر غایب شنیده‌ای / من در میان جمع و دلم جای دیگر است

۲) خیال روی توام دوش در نظر می‌گشت / وجود خسته‌ام از عشق بی‌خبر می‌گشت

تا بود بار غمت بر دل بی‌هوش مرا / سوز عشقت نشانند ز جگر جوش مرا

محبت آتشی در جانم افروخت / که تا دامان محشر بایدم سوخت

۳) دلی که عاشق و صابر بود مگر سنگ است / ز عشق تا به صبوری هزار فرسنگ است

ای باد بی‌آرام ما با گل بگو پیغام ما / کای گل گریز اندر شکر چون گشتی از گلشن جدا

شمع فلک با هزار مشعل انجم / پیش وجودت چراغ بازنشسته‌ست

۴) کهن شود همه کس را به روزگار ارادت / مگر مرا که همان عشق اولست و زیادت

آینه‌ای طلب کن تا روی خود ببینی / وز حسن خود بماند انگشت در دهانت

اول دفتر به نام ایزد دانا / صانع پروردگار حیّ توانا

۱۱- تعداد و نوع هجاهای کدام بیت در مقابل آن درست نیامده است؟

۱) تو گر خواهی که جاویدان جهان یک سر بیارایی / صبا را گو که بردارد زمانی برقع از رویت: چهار هجای کوتاه و ۱۲ هجای بلند در هر مصراع.

۲) دور مجنون گذشت و نوبت ماست / هرکسی پنج روز نوبت اوست: پنج هجای کوتاه و شش هجای بلند در هر مصراع.

۳) اندر سر ما خیال عشقت / هر روز که باد در فزون باد: پنج هجای کوتاه و شش هجای بلند در هر مصراع.

۴) صوفی مجلس که دی جام و قدح می‌شکست / باز به یک جرعه می‌عاقل و فرزانه شد: شش هجای کوتاه و هشت هجای بلند

۱۲- کدام گزینه علامت هجاهای بیت‌های زیر را به درستی نشان می‌دهد؟

(الف) سخن گوی دهقان چه گوید نخست / که نامی بزرگی به گیتی که جست

(ب) چون قلم آمد شدن آغاز کرد / چشم جهان را به سخن باز کرد

(ج) ای نام تو بهترین سرآغاز / بی نام تو نامه کی کنم باز

۱) --U-U-UU-- / -U--UU--UU- / -U--U--U--U

۲) -U-----U--- / -U--UU--UU- / U-U--U-----UU

۳) ----U--U-U / ----U---U---U / -U--U--U--U

۴) --U-U-UU-- / -U---U---UU / U-U--U--UU-U

۱۳- علامت هجاهای کدام بیت به صورت (U-U-U-U-U-U-U-U) است؟

۱) خود کردن و جرم دوستان دیدن / رسم‌یست که در جهان تو آوردی

۲) به قیاس درنگنجی و به وصف درنیایی / متحیرم در اوصاف جمال و روی و زینت

۳) گر سرم می‌رود از عهد تو سر باز نیچم / تا بگویند پس از من که به سر برد وفا را

۴) در خزان با سرو و نسرینم بهاری تازه بود / در زمین با ماه و پروین آسمانی داشتم

۱۴- کدام بیت از نظر نوع هجا و تعداد آن با دیگر بیت‌ها تفاوت دارد؟

۱) با هیچ کس نشانی زان دلستان ندیدم / یا من خبر ندارم یا او نشان ندارد

۲) می‌سوزم از فراق روی از جفا بگردان / هجران بلای ما شد یارب بلا بگردان

۳) گفتم که کی ببخشی بر جان ناتوانم / گفت آن زمان که نبود جان در میانه حائل

۴) چون عمر تبه کردم چندان که نگه کردم / در کنج خراباتی افتاده خراب اولی

۱۵- هجای پایانی کدام بیت با بیت‌های دیگر تفاوت دارد؟

۱) به تیغم گر کشد دستش نگیرم / و گر تیرم زند منت پذیرم

۲) مکن از خواب بیدارم خدا را / که دارم خلوتی خوش با خیالش

۳) خوش آمد گل وزان خوش‌تر نباشد / که در دستت به جز ساغر نباشد ۴) من از بیگانگان دیگر ننالم / که با من هرچه کرد آن آشنا کرد